

Előfizetési ár:

Egy évre — — 4 forint.
Fél évre — — 2 forint.
3 hónap — — 1 forint.
1 hónap — — 40 krajc.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal a „Csongrád” könyvnyomdájában,
(Grünwald Ferenc-féle ház)
hova a kéziratok és előfizetési pénzek is küldendők.

CSONGRÁD

TÁRSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

Hirdetési díjak:
Egy hasábos sor egyszeri beiktatása 10 kr., két hasábos 20 kr., három hasábos 30 kr. Legalább háromszor közlésnél a fele díj számítatik. Bélyegdíj külön 30 kr.

Nyiltérben
minden egyes sor 20 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Kéziratok visszaszolgáltatására nem vállalkozik a szerkesztőség

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

DR CSONGRÁDI GÁBOR.

EGYES SZÁM ÁRA 10 KRAJCZÁR

Helyreigazítás.

A „Tiszavidék” 1. évi április 20-án megjelent 9-ik száma „Az ármentesítő társulat és a népámitók” című cikkében, valószínűleg a „Csongrád” 13-ik számában megjelent „a községi párt öröme” című cikk hatása alatt, az állítólagos népámitóknak a csongrád-sövényházi ármentesítő és belvizszabályozó társulat alakítására s az ártéri költségek nagyságának okaira vonatkozó állításai e lenében kísérel meg a védekezést.

A „Tiszavidék” hivatkozott cikke, melynek bevallott célja Szivák Imre és Réti Ferenc urakat bármí áron, s így az igazság árán is tisztára mosni, némi előzmény után azt állítja, hogy a szóban forgó ármentesítő társulatot a minister alakította meg, s hogy hazugság az, mintha Szivák Imre s Réti Ferenc a társulat alakítása körül bármí mulasztást vagy hibát követett volna el.

A „Tiszavidék” említett cikkének írója tehát, kétség kívül azért mivel azt, a mosakodás célja úgy kívánta a minister intézkedésének előzményeit célzatosan elhallgattatni. S ezáltal bennünket kényszerít arra, hogy a minister intézkedésének előzményeit felsoroljuk a végett, hogy e fontos kérdésben minden egyes érdekelt alaposan és a történeteknek megfelelőleg legyen tájékozva, s annak folytán e kérdésben ne legyen kénytelen másnak véleménye után indulni, hanem maga legyen képes megítélni, hogy Réti Ferenc s társai, vagy azok ellenesei-e az ámitók?

Az 1888-ik évi június 8-án ugyanis Szivák Imre ur a városháza tanácsstermébe az ártéri birtokosokból egy értekezletet hívott össze s már ezen értekezleten jelezte azt, hogy a társulat megalakítása tárgyában, a minister által arra megbízott gróf Károlyi Sándor ó nagyméltósága Budapestre, rövid időn, egy értekezletet hívandó össze, s hogy ő pártjánál, (a községi pártnál) minden befolyását felhasználja arra, hogy a Budapest tartandó értekezletre pártja vezéregyéniségeivel ellenkező nézetű egyének is küldesenek fel — Hogy azonban ezen ígéret csak ígéret maradt s be nem váltatott, azt a június 16-án tartott városi közgyűlés, Réti Ferenc vezetése alatt állott többségének azon intézkedése, is bizonyítja, hogy a gróf Károlyi Sándor ó nagyméltósága által 1888. évi június 19-én Budapestre összehívott értekezletre, miután Réti Ferenc a június 16-ki közgyűlésen akként nyilatkozott, „hogy ő még uti költséget sem követel a várostól, hogy a tisztesség követelményének tartja kieszközölni, hogy az ármentesítés terheit Csongrád város összes lakosai viseljék, hogy megnyugtassa az ártéri birtokosokat, hogy nem viszik az ártéri költségi könyvcskét az ártéri birtokosokhoz, mint tul a Tiszán, Szvoboda Ferenc városi képviselő s társai minden érvelése s ellenzése daczára Réti Ferencet s társait küldötte fel.

Ez volt az első hiba, mely ezen fontos

ügyben Réti Ferenc s társai által elkövetett. A második a Budapestben június 19-én megtartott értekezleten követett el az által, hogy az ártéri birtokosok azon törvényes joguktól, hogy a társulati alakulás kérdéséhez hozzá szólhassanak elütetettek. A harmadik a Csongrádon gróf Károlyi Sándor ó nagyméltósága által június 26-án megtartott gyűlésen követett el az által, hogy az egyesítés feltételei teljesen mellőztek.

Es hogy az, hogy gróf Károlyi Sándor ó nagyméltósága, az általa 1888-ik évi június 19-én Budapestben megtartott értekezlet folytán az értekezlet abbeli kijelentése nyomán, hogy egységes társulattá óhajt egyesülni, az egyesítés feltételeinek és módzatainak egyezkedés útján való megállapítása végett 1888-ik évi június 26-ának d. e. 10 órájára Csongrádra a város közházához ki tűzött gyűlésre, nem az ártéri birtokosokat, hanem az öblözetek állítólagos képviselőseit, nevezetesen a csongrádi öblözet képviselői gyanánt Réti Ferenc és kiküldött társait hívatta meg, mi által a csongrádi ártéri birtokosok megfosztottak azon törvényes joguktól, hogy a saját ügyükben ők maguk intézkedhessenek, illetve az egyesítés feltételeit maguk állapíthassák meg, vétethessék jegyzőkönyvbe, Szivák Imre és Réti Ferenc egymás támogató működésének eredménye, azaz 1888-ik évi június 19-én Budapesti értekezletről felvett s gróf Károlyi Sándor mint elnök, Réti Ferenc mint értekezleti jegyző, Helffy Ignác és Szivák Imre mint hitelesítésre kiküldött értekezleti tagok által aláírt jegyzőkönyv következő idezeteiből is kétségtelen.

„Szivák Imre országgyűlési képviselő a csongrádi öblözet érdekeltsége részéről előadja, hogy a szóban forgó társulás ügyében érintkezésbe lépven a kormányelnök és szakminiszterrel azok részéről kijelentették, hogy a célba vett társulást lehetőleg támogatni készek és elhatározzák ugyan, de mindaddig, míg csak az egész tiszai közsön conversiója keresztülvive nem lesz, s legfőképp, míg az érdekeltség az alakulást meg nem kísérel, hogy annak alapján a közmunka és közlekedési ministerium az egész ügyet beható tanulmány tárgyává tegye s ennek eredményét aztán az állami hozzájárulás mérvének megállapíthatása iránt, a pénzügyminiszteriummal is közlendő, — egy szóval, míg az érdekeltség kezdeményezéséből kiindulólág ezen kérdés szabályszerű tárgyalásokon keresztül nem vezetetik, az állami hozzájárulás tekintetében annak mérvét és nagyságát illetőleg határozott és kötelező nyilatkozatok nem tehetnek; egyszer s mind a közlekedési minister ó nagyméltósága kijelentette azt is, hogy ő még a közérdekűségéig valamint az érdekeltség javára már megállapított adóvisszatérítési összegek végmegállapításának kérdéseit is nyílt kérdésnek akarja tekinteni, egyszer-

smind azonban kijelentette, azt is, hogy amennyiben az öblözetek mielőbb önkényt nem alakulnak egységes társulattá, kormánybiztos kinevezése által fogja a kérdést megoldásra juttatni.

A mi a csongrádi öblözet érdekeltségét illeti, ennek nevében szóló kijelenti, hogy az mai védvonalait jövőre is fenntartani kívánja és azoknak megerősíttetését tartja főfeladatának, az alakulásra nézve azonban azt kéri, hogy tekintettel arra, miszerint Csongrádon az öblözet fenállása óta annak ügyeit folyton a község előljárósága és képviselő testülete intézte és intézi, és annak terheit a közlakosság viselte és viseli, a célbavett alakuló gyűlésre az öblözet tészéről a város képviselő testülete hívassék meg.

„Elnök gróf Károlyi Sándor a törvényszavait tekintve nehéznek tartja ugyan, a csongrádi öblözet részéről az ezen érdekeltség képviselőire nézve elődottak szerint járnai el az alakulásnál, de ha és amennyiben az érdekeltségek képviselői nem ellenzik saját részéről kész az említett érdekeltség meghívását az annak részéről kívánt módon eszközölni.”

„Ennek folytán Réti Ferenc a csongrádi öblözet érdekeltségének kiküldötte kifejtje, hogy tekintettel arra, miszerint Csongrádon a közel 50 év előtt épített megkezdett védőtöltések építését és fontartását folyton a város előljárósága és illetve öszközönsege eszközölte és nem a törvényben említett és a törvényhozó testület által feltételezett ártéri birtokosság s ez okból az adó visszatérítés is a város öszközönsege javára lett megállapítva, nem lehet kétség abban, hogy a csongrádi öblözet mint évtizedek óta az említett szervezet mellett fennálló magán vízi társulatot, jogszerűleg csak a város községi képviselő testülete képviselheti.”

A fentebbi idézetek után és alapján itt még csak azt kell megjegyeznünk, hogy a Budapestben tartott értekezleten, jólehet ők nem az öblözet érdekeltségnek, hanem csupán a városi közgyűlésnek voltak megbízottai mégis, mind Szivák Imre, mind pedig Réti Ferenc ur, mint a csongrádi öblözet érdekeltségének, vagyis az ártéri birtokosoknak megbízottai működtek oda és eszközölték azt ki, hogy a június 26-ára Csongrádra kitűzött gyűlésre nem az ártéri birtokosok, hanem csak Réti Ferenc s társai hivattak meg s ezek nyilatkozata hallgattatott meg s vétetett figyelembe.

Hogy pedig a Budapestben 1888-ik évi június 19-én megtartott értekezleten a csongrád-telgyevi és csany-sövényházi öblözetnek egy társulattá alakulása iránti kétség kifejezett és hogy Csongrádra az egyesítési feltételek s módzatok megállapítása

végzett tüzetett ki június 26-ára a gyűlés annak igazolására idézzük a Budapesti értekezletről felvett jegyzőkönyv vonatkozó határozatát, a csongrád-felgyő-csany-sövényházi öblözetek vízvédelmi feladataik megoldására alkalmas határokkal ez idő szerint nem bírván az 1885. évi XXIII. t. cz. 81. § a alapján a közös és egységes védelem érdekében egyesülni óhajtanak. — Mivégből az egyesítés feltételeinek és módzatainak egyezkedés útján való megállapítására az érdekelt öblözetek képviselősei f. évi június hó 26-ának d. e. 10 órájára Csongrád város közháza tanácstermébe összehívni határozattak. — Az összehívás eszközésére gróf Károlyi Sándor ur ő excellenciája kéri fel.

Az pedig köztudomásu dolog, hogy Csongrádon, a fentebbiek szerint ide össze hívni elhatározott gyűlés, 1888. évi június 26-án gróf Károlyi Sándor ő nagyméltóságának elnöklése alatt megtartatott. S hogy ezen gyűlésen Szvoboda Ferenc ügyvéd s artéri birtokos felszólalván hivatkozással egyszersmind arra is, hogy az, az évi június 16-ik közgyűlés azon határozata, mely szerint Réti Ferenc s társai, a budapesti értekezletre kiküldettek, megfélebbtetett, Réti Ferenc s társai jogosultságát tagadása vette, s a hozzászólási jogot az artéri birtokosok részére követelte és hogy végre ezen gyűlésen Réti Ferencz abbéli nyilatkozata folytán folytán, mintha Szvoboda Ferenc artéri birtokos felszólalása csupán az ő — Réti Ferenc — személye elleni ellenséges indulat s korteskedés kifolyása volna, s mintha ő — Réti Ferencz — még az előző év decemberben hozott községi közgyűlési határozat által nyert volna az artéri birtokosok képviselőre megbízást, elnöklő gróf Károlyi Sándor ő nagyméltósága kijelentette, miszerint ő Réti Ferencet s kiküldött társát a csongrádi artéri birtokosok képviselőjének tekinti s csakis ezek nyilatkozatát fogja figyelembe venni.

A budapesti értekezlet fentebb idézett megállapodásaival szemben Szivák Imre ur azt a mulasztást, hibát követte el, hogy jöhet ő volt egyik előidézője annak, hogy a június 26-iki gyűlésre ne az illető artéri birtokosok, hanem Réti Ferenc s társai hívassanak meg, e gyűlésre, melyen az

egyesítés feltételei megállapítandók s az artéri birtokosok jogai és érdekei érvényesítendők s illetve megóvandók voltak, se maga személyesen meg nem jelent, se pedig a teendők iránt barátját Réti Ferencet ki nem tanította.

Réti Ferenc pedig a Csongrádon 1888. évi január 26-án megtartott gyűlésen azt a mulasztást, s hibát követte el, hogy jöhet e gyűlés, azok megállapítása végett hivatott össze az egyesítés feltételeit és módzatait mellőzte, s különösen elmulasztotta jegyzőkönyvbe vétetni, hogy a töltéseknek egyenlő biztonságot nyújtó méretekben leendő kiépítésére szükséges költség mindenik érdekeltnek s illetve érdekeltiségnek külön terhét fogja képezni.

Hogy a csongrádi szállóktól a város éjszakai szélén, s a 48-ik számú átvezetés mentén a csongrád-szentesi országutig állami költségen kiépített, s az állandó biztosítással ellátott védvonal építési költségeiből megtérítendő összeg is a társulat terheit képezé.

Hogy az ármentesített terület belvizeinek levezetésére szolgáló csip, s egyéb művek költségei kizárólag az érdekelt birtokost, s illetve birtokosokat terhelje.

És végre az 1884. évi XIV. t. c. 22 § a 3-ik bekezdésének azon intézkedése folytán, hogy más kivétési kulcs nemléte esetében a szükséges költség ideiglenesen az állam adó, arányában fog kivettetni egy ideiglenes kivétési kulcs iránti javaslatot, hogy az egyesített társulatnál kivétel útján beszerzendő összegek pl. hold száma vettessenek ki, épen úgy mint ahogy ideiglenesen a szavazati jogosultság is csak a holdak száma után gyakorolható, szintén elmulasztotta jegyzőkönyvbe vétetni.

Végre ioppant hibát követett el, Réti Ferenc az által is, hogy a 1888-ik év június hó 26-án tartott gyűlés azon határozatához hozzájárult, hogy a megalakultnak kijelentett csongrád-sövényházi ármentesítő társulat, mindaddig, míg a m. kir. kormány az általi hozzájárulás mértéke iránt határozott nyilatkozatot nem tesz, működését meg nem kezd. Hol ott a fenálló törvények s különösen az 1884-ik évi XIV. t. c. 23 § a rendelkezései nyomán tudnia kellett volna, hogy az állami hozzájáruláshoz csak tényleg

működő társulatok, ezek is csak bizonyos feltételek igazolása mellett tarthatnak igényt; az idézett törvény 22 §-nak rendelkezése s a m. kir. közmunka és közlekedésügyi miniszter urnak erre alapított és Szivák Imre által fentebb idézett kijelentése alapján továbbá azt is kellett volna tudnia, hogy ha a társulat működését meg nem kezdi, a társulat ügyeinek intézése a társulati érdekektől elvétetn is azok intézésére miniszteri biztos fog kiküldetni. — Ami, hogy valóban meg is történt köztudomásu dolog.

A „Tiszavidék” cikk írója által említett miniszteri intézkedést és miniszteri biztos kiküldetését, tehát a Réti Ferenc s társai által elkövetett, fentebb említett mulasztások és hibák előzték meg, s idézték elő, s ugyanezek eredményezték azt is, hogy a csongrádi birtokosoknak a vajhái réten és a Palavicini uradalma egyes részein épített új töltések költségeit is kell viselniök. — Holott, ha a már fentebb említett egyesítési feltételek érvényesítettek volna, s azok nyomán a csongrádi birtokosoknak csak a gátaknak egyenlő biztonságot nyújtó méretekbe való kiépítése után még összeghez kellene járulniök, az a mai szükséges bíróvásnak egyötöd részét sem tenné ki.

A „Tiszavidék” cikk írója azonban e mulasztásokat és hibákat, csak hogy védenecit ártatlanoknak, azon artéri birtokosokat pedig, kik előtt, e mulasztások és hibák ismeretese, s kik azokat, — mivel az azok által rájuk hárult teher súlyát keservesen érzik — nem titkolták népmítékul tüntethesse fel, elhallgatni jónak találta. Mi azonban azt hisszük, hogy napról napra szaporodik azok száma, kik belátják, miszerint azok a népmíték, kik jöhetnek csábító ígéretek által tölték fel magukat az érdekeltek képviselőiül, mindamelllett nemcsak ígérteket nem teljesítették, hanem a fentebb részletezett és igazolt mulasztásaik és hibáik által a csongrádi artéri birtokosok mai elviselhetlen megterhelhetését idézték elő, — s hogy ámitással szerzett vezérszerepük további fenntartása végett, a tetten ért bűnösöként, ezeknek van érdekükben farizeusi szem-

A „CSONGRÁD” TÁRCZÁJA.

A velencei oroszlán.

— Franciaából. — (1)

Történetünk idejében a velencei köztársaság legvirágzóbb korát élte, ama kort, midőn a szép, büszke Velence diadalmos kormányzója a tengerek felett uralkodott. A Dogék és tizek tanácsának hatalma teljes fényében ragyogott. Velence, a szabad állam, más államokkal aludozott, egyezkedett, királyoknak, fejedelmeknek parancsokat osztogatott, s míg a győzelmes háborúk egyre terjeszték hatalmát, addig otthon fényes ünnepek váltak fel egymást.

A farsang ünnepe elérkezett... Éj volt... de Velence, miként a menyasszony, kit vőlegénynek sohaja, csókja ébresztett fel, talpon volt. A lámpák esrei ragyogtak a Márk-téren; a Dogék palotájában fényben uszott, nép és nemesség hangos zibujja tölté be a várost s itt-ott vidám nevetés, kacagás, szerelmes suttogás is vegyült a zajba.

Velence nemrég ellenségei felett diadalmaskodott a tengeren, teljes joga volt tehát örvendeni és mulatni a város csatornáinak rengő habjaiban.

— Hej, sajkás! Rajta, evezőre! Vily ki miniket a sik tengerre. Az éj szép, a lég tiszta, sajkád könnyedén, mint a hattyu, haladhat a csatorna sima tükre.

E szavakat egy, bárszonyba és selyembe öltözött lovag intézte parancsolólag a gondoláshoz. A lovag karjára a legszebb hölgy támaszkodott, kit valaha Velence az általános öröm és vidámság aszpájában rengő csolnak puha parnái ábrándozva, levezészt látott.

A sajkás, kihez a fenti szavak intőzve voltak a csatorna gerőbfalán keresztbe font karokkal ül, lábait a víz tükre felett lógáta és buskomor dalokat dudogtatott.

Mintegy husz éves lehetett a legény, sugar, karsu és szép, mint valamely ódon szobor; holló fekete haj köríté magas homlokát, kezei dacára neház durva foglalkozásának, pubák és gyöngék voltak szép idomu ujjakkal és rózsás körmökkel; lába kicsiny s dombordad, mint bármely andalusiai hölgyé. Ruházata egyszerű, de csinos volt; veres ing, mely nyakát és karjait meztelen hagyá, kék nadrág és fehér öv köríté derekát; fejét felszalagozva, kup idom fekete kalap — minőt még az olasz nép még ma is hordani szokott — fűdé, ezenkívül egy három huru mandolin lógottle válláról. Ez a hangszer volt szórakoztatója éjjeli magános óráiban.

— Nos, sajkás? — szölt türelmetlenül a fényesen öltözött lovag, — nem hallasz, avagy erszényed annyira teli, hogy a jó borra való reméje sem csiklandozza vágysádat?

— Bocsnát nagyságos uram! felelt a gondolás felrezenve ábrándozásaiból, — azonnal szolgálatakra állok.

A sajkás hangja ép oly kellemes csengésű volt, mint a mily szép arca. S az ifju nő kit az ölékő ur karján vezetett, figyelmessé lett az ifjura s fűrkészőlög pillantott rá, midőn a hold fényénél sajkájába szálott, majd kisérőjének fordulva így szólott:

— E sajkás a legszebb legény, kit valaha láttam s nem hiszem, hogy akadna párja az olasz földön.

— Ugy véli? — kérdé gnyos mosollyal a lovag, miközben kezét nyujtva a hölgynek, besegíté őt a sajkába.

— Itéjen ön maga! — felelt a hölgy, a sajkás első ülésire ülve.

A sajkás ép e pillantban gnyjtá meg színe lámpáját, melynek káprázató világa arcára esett, hogy a sétára indult hölgy állítása mellett bizonyoságul szolgáljon s egyuttal a hölgyet is teljes szépségében bemutassa a velenceinek. E látványra az ifju amaz ámulat fogta el, mely szibbasztólag hat az emberre akkor, midőn oly lényvel találkozik, kinek tökélye fölülbaladja álmaiban látott eszményképét is. A gondolás kezel behanyatlottak, s néhány percig nemcsak körrevezetéről; de saját foglalkozásáról is megfeledkezett.

— Rajta, rajta! szép sajkás barátom! — mondá metsző gnyujl a lovag, felismerve az ifju ember felidulásának okát. — Talán költő, vagy s holmi rimou gyötörd a fejed? Aavagy talán nagy urnak, vagy a fia s azon törd a fejed, mint találhatnád fel nemzödét? Mondom, rajta, s ne ulj itt lomba kézzel, mered szemmel, nyitott szájjal, mint az ünneplőre felidomázott bábu.

A sajkás f. l. ozenve merengéséből az evezőhöz kapott s a sik tenger felé hajtva csolajakját, így szóló a lovaghoz:

— Ha költő volnék, ugy csak a magam számára lennék az; rögtözött verseim elenyészésnek a légben; mert nem jutott időm leírni azokat. Ami atyámnak nagyuri voltát illeti, ezt eltalálta nagyságos uram, csak annyiban hibázott, amennyiben anyám nem volt előttem ismeretlen. Külömben merre számdékoznak?

— Mindegy akarmerre. Evezz például a nagy csatornán végig, a sohajok hidja felé.

— Ob! — kiáltott fel az ifju hölgy, növekvő kíváncsisággal szemlélve a sajkás szép és büszke testtartását, — tehát az ön atyja nagy ur volt?

— Tekintélyesebb családból való volt s magasabb rangu nemes, mint a Dogé maga! — válaszolt büszkén az ifju. (Folyt. köv.)

forogtatással mentegedőzni, és saját bűneikkel, s ezek között a népamítással is mást vádolni.

Viszhang.

Ahhoz sem látnoki képesség, sem jósló tehetőség nem volt szükséges, hogy Réti Ferenc és társai programjának organuma a „Tiszavidék” című lap nem várja be a f. évi 7-ik számában tett ígéretét, mert aki nevezett urnak és társainak multját, — és jelenét az általuk teremtetett helyezett és lapjainban megörökített irányelveik alapján bírálja meg, egy pillanatig sem kételkedhetett a fölött, hogy amint parancsára történt lapjuk 7-ik számában tett szerkesztői megjegyzés a személyeskedést illetőleg, éppen úgy — parancsára történt, azon oktan durva támadások csoportozata, mely lapjuk 8-ik számában tárult az olvasó szeméi elé, — és megvalljuk őszintén, hogy sokkal szívesebben vettünk, ha lapunkkal, és annak munkatársaival a „Tiszavidék” nem foglalkosna, mert akkor programunkhoz híven foglalhatná lapunk a közérdeket, de ha már a „Tiszavidék” egyéb anyag hiányában a körülöttük összegyűlemlt szeméit, a mi szemünkbe esendőszik szórni, miután szeméink tiszta látóörének homályossá tételére az hatással különbben sem bír, és annyi szeméit takarított, nem is fognak beszerezni tudni, amennyi a körülöttük állandóan gyűlemlt szeméit eltakarításához szükséges. Azon meggyőződésünk kijelentése után, hogy a „Tiszavidék” emberei által gyaláztatni dicsoztatás, dicsoztatni gyaláztat, közöljük a titkos uton és módon beszerezett értekezleti jegyzőkönyvüket, melyhez csak annyi hozzáadásunk van, hogy a főszerkesztő csak rosszakaratu féremgyarazása alapján találhatot támpontot, Csemegi ur elleni támadásra, mert, mink ma sem tudunk, megfelelőbb kifejezést találni a Lévai örökösöktől előrelőtt hagyatéki tömegre nézve, minthogy azt — az általunk emlékeiben tisztelt atya — elfelejtette az érvapénztárba beszámolni, amennyiben mink h. Iomából úgy ösmerjük az ügyet, hogy az örökösöknek járandó örökösük, általa tényleg kellett fizetve és ennek tudomása dacára hajtatt az be a város ellen. És nem annyira az örökösök, mint ügyvédjük javára, kár volt tehát emiatt a főszerkesztő urnak vadállatias eszeveszettséggel nagybáttyát megmarni, mert nálunknál is alig képes a csahóó ebeket magáról leverni.

J E G Y Z Ö K Ö N Y V.

Felvétetett Csongrádon 1890. évi aprilis hó 17-én a „Tiszavidék” szerkesztő bizottságnak Hörcsök Ferkó, „Prima Hungaria Assecuratione ad saccum pecunia”-társaság képviselője, a fő- és társszerkesztő jelenlétében tartott értekezleti üléséről.

I. szám. Elnök fájdalmas érzésével panasolja a veszteséget, mely a pártot érte, az által; — hogy közötté, és a szerkesztő bizottság némely tagja között, felmerült differenciák következtében a szerkesztő bizottságból többen kiléptek, de mert nem találta a kilépett tagok ellenvetéseit alaposoknak, ez alapon igyekezett a bizottságot egy általa jól ismert tag bevonása által reconstrálni, nevezetesen egy jó hírnévű társaságnak külföldről bevándorolt képviselője által; — ki már a Prima Hungaria Assecuratione ad saccum pecunia társaságnál is kiváló érdemeket szerzett magának, és ezenkívül igen figyelemre méltó ügyességet fejtett ki — tudományos intézetünket érdeklő bevásárlások, építkezések, és egyéb szükségletek beszerzése, és a beszerzettekért járandó összegeknek borralaló mellett történt kiutalványozása körül; miert is előterjesztésének tudomásul vételét kéri, de mert a főszerkesztő aggodalmát az elnöki előterjesztés nem oszlatta el, — részletesen sorolta fel elnök a differenciákat mellyek első sorban abban összpontosultak, hogy a kilépett tagok azon irányelv helyességét sem

akarták elismeroi, hogy ha a pártvezérek érdeke azt kívánja, hogy le kell tagadni az Istent az égből, vagy le kell huzni a halottról a szenfedelet; azt teljesíteni kell; — másodsorban pedig a kilépett tagok azt kívánták, hogy cáfoljuk meg a Csongrád című lap 13-ik számában érdekünket tárgyazó vádakat, miután pedig ő azt a saját részéről szinte nem tartotta elfogadhatónak, mert megtörténhetik, hogy az ösmert gonosz egyének tanukkal és egyéb adatokkal igazolhatnák — be állításaikat, ezen okok alapján meg kellett válni régi szövetséges társainktól, és midőn kérte a bizottságot, hogy fogadja el az ő nézetét helyesnek, és vegye tudomásul eljárását, mert a mai korban az üdvözül, aki pártállásától ő existencialis kérdést képes csinálni, az ilyen fajta existencia biztosítása pedig megköveteli, hogy az ember a helyzethez alkalmazkodjék, illetőleg azon irányelveket valja magának, melyeket ő tűzött ki a párt zászlójára, hogy le kell tagadni az Istent az égből le kell huzni a halottról a szenfedelet is, ha az ember érdeke úgy kívánja, mely népies hangon mondva, csak azon példabeszédhez hasonlít, hogy addig kell ütni a vasat, még meleg, tekintve, miszerint ezen példabeszédnek elfogadása még a büntető törvény szerint sem képez büntetendő cselekményt, ő nyugodtan várja a bizottság ítéletét.

Az éljenek és üdvialgásokkal fogadott beszéd után határozatba ment, hogy a bizottság helyesli az elnök eljárását, és továbbra is azon elvek mellett ohajt küzdeni, melyeket a párt — zászlójára tűzött, de miután azzal győződött meg, hogy a Csongrád című lap rossz emberi a pártot ezen elvek diadalra juttatásában akadályozni törekednek, határozatilag kimondja a bizottság, hogy a „Csongrád” embereit meg kell semmisíteni, és pedig azon dicso elv alapján, hogy a cél szentesítő az eszközt és megbizatik az elnök, a fő- és társszerkesztő, a Prima Hungaria Assecuratione ad saccum pecunia társaság képviselője, hogy az ezutal ismét megerősített irányelvek, — hangsúlyozott indokok, és felsorolt példákra felleve a lap 8-ik számában, tudományuk miveltségük — és irodalmi jártasságuk teljes felhasználásával igyekezzenek versenyezni a „Csongrád” emberei ellen, mert nem lehet tagadni, hogy párt tagjaink finom izlése is megkövetel, hogy azok ellen kiméletet nem ösmerő aljas lelkiismerettel, és szemérmelen vakmerőséggel kell eljárni.

2-ik szám. Elnök örömtől elvelt gunyos mosollyal mutatja be, a bizottságnak a megállapodáshoz mérten elkészített cikket, azon rövid nyilatkozata kíséretében, hogy miután ő bizott a tagok hűségében és életvalóságában, hogy a nézeteit helyeselni fogja, ő a cikkel már el is készítette, és kéri azt vezércikkül elfogadni.

A főszerkesztő hasonló indokok által támogatva, szinte bemutatja az általa szerkesztett „Lelkecském” című cikket.

Prima Hungaria Assecuratione ad saccum pecunia képviselője, támaszkodva azon hálás érzetre, mellyel a párt iránt viseltetik, meg akarván lepni a bizottságot, egy tudományos cikkel bemutatja az „Alpári buscu” tárgyazó cikket.

Bünyfúlv Lajkó rövid ind. klással terjeszti be a „Csongrádi humoristákat” és miután még az elnök bemutatja az „Erdekest” és a „Cigány fufangot” megereadt a vita a fölött, hogy melyik cikk felel meg jobban a párt irányelvei — és izlésének; mely után határozatba ment, hogy miután az elnök három cikket mutatott be, és azok közül az „Armentesítő-társulat és a népamítók”-féle cikk, megfelel a párt irányelveinek, és méltó

az elnök jellemvonásához, — az vezércikknek elfogadtatik, a másik két cikk pedig, mint a sárláson, és a párt barlangjában készített Gyömbér Pál elveit tápláló — a lapkeretébe beillesztetni határozatlik; — a „Lelkecském”-féle cikk miután az oly kiváló irányal, magas műveltséget igazoló tudományos képzettséggel, és a párt irányelveinek szem elől tévesztése nélkül van szerkesztve, és méltó a főszerkesztő tisztesség érzetére és jellemvonására, a lap mellékletében lesz kiadandó, ami pedig a „Csongrádi humoristák”-féle cikket illeti, miután annak szerzője a keszkenőjét otthon fejtette, csak az esetben tarthat igényt, cikke közlésére, ha keszkenőjét magával hozza, és használatban tartja, de elvileg kimondja a bizottság, hogy jellemvonásain haladást észlel, és ha akként fog haladni, számíthat a párt támogatására.

3-ik szám. Ezután élénk vita fejlődött, ki a fölött, hogy a bizottság értekezleti jegyzőkönyve jóváhagyás végett hova terjesztessék föl, miután azonban elnök fölvilágosította a bizottságot, hogy az előző értekezlet jegyzőkönyve is azért jutott nyilvánosságra, mert több kézen fordult meg, és a legfelsőbb helyen utó következményeiben nem tett jó benyomást, mert ott azon vélemény gyökeredzett meg, hogy „nem zörög a fa levél, ha a szél nem fúj” és ezen kívül, kitudatott azon turpisság is, hogy a belügyministeriumhoz fölterjesztett vád kapcsában csatolt plakátot ő készítette, sőt attól is lehet félni, hogy az izgatással vádolt ellenpárti vezérek a f. hó 17-én tartandó ármentesítő társulat közgyűlésében nem fognak lépre menni, és ekként a rágalmazókból lesznek a rágalmazottak, — hasonló dolgok pedig a párt jövőjét kockáztatnák, a fölterjesztés mellőzését kéri, és miután az elnök fölvilágosítása alaposnak elfogadott, az ülés berekesztetett. Kmf.

Hitelesítette Jegyzette

Hörcsög Ferkó a Prima Hungaria elnök m. k. Assecuratione ad saccum pecunia volt képviselője s a többi tagja.

H I R E K.

— Kladohivatalunk a hó 24-én helyettesített az addigi Svartz Igác-féle házól a temető utcai volt Gutwald Ferenc-féle házba költözött át, kérjük ezental a köziratokat és előfizetési pénzeket oda küldeni.

— Csongrád városa f. hó 21-én tartott közgyűléséről szóló tudósításunkat a közlemények halmaza miatt jelen számunkban nem hozhatjuk. — A „Tiszavidék” czigéru ócska papiros a mult vasárnap számunkkuli piszkolódásai között egy „Lelkecském” cíművel megtraktálta a közönséget. Nem hisszük, hogy Csongrádváros tisztességes izlésű polgárai közül egy tlenegy is találkoznék, aki — az ócsmány irka-firkát olvasva u általal ne fordult volna el attól a baromi hangtól, mely e cikkből kitüvöltött, nem hisszük, hogy e ronda ujság papirost — már maga e piszkos cikk miatt is — bárki megvetéssel ne dobta volna el magától. Mert ha valakinek öröme s kedve telik az untalan személyeskedésben (ami ugyan már magában véve is kárhoytatandó) azt megteheti úgy, hogy szíve e nem e s vágyának és szenvedélyének csak addig enged féket, amíg azt a tisztességes izlés s az erkölcsiség megtűrik; de ezen a határon nem szabad tul csapozani hagyni szenvedélyét és bosszu érzetét. S mi azt tartjuk, hogy az a magár l a tisztességnek még sománczát is levetkezett urfi ki ez állatias hangon a „Tiszavidék”-be bele üvöltötte, ha egyébbel nem is, de azzal a kimélettel bizonyára tartozik a közönsének, hogy ne utálja eléb szemétdombrol felszedett tudományának mindama hitvány salakjait, melyek alkalmasak ugyan arr, hogy ő ily fegyverrel egy mindenki által tisztálettel emlegetett s Csongrád város érdekében érdemeket szerzett férfit ellenében táplált bosszuvágyának adoz gyűlöltének a saját jelleméhez méltó kielégítést szerezzen, de semmikép sem alkalmassak arra, hogy a közönség tisztultabb izléssel bíró része neki e jelles virtuskodásért elismerő véleményyt nyilvánítson: Mert ez a mi közönségünk bár jól tudja az, hogy:

CSARNOK.

Kozma Andor
pályanyertes költeménye.

A magyar paraszt.*

Harcokat vezérlő véres, nagy vitézek,
Titeket csodállak, értetek nem érzek;
De az ekevasnak verejtékes hőse
Szerető szívemnek kedves ismerőse.

Szeretem a népet, mely a földet turja
S rongy irigység nélkül néz a gazdag urra,
De saját jussából nem ad egy arasztot —
Szeretem a büszke, jó magyar parasztot.

Mások a családfát csak hadd emlegessék,
A magyar parasztság — a magyar nemesség.
Diszre, méltóságra, becsületudásra
Széles e világon nincsen neki mása.

Fürge, szép menyecskek szültek ezt a fajtát;
Nem ismer a gyermek anyján kívül dajkát.
S a miért hiába járna iskolába,
Azt az anyatejjel szívja már magába.

S hej, nagy tudomány az, más nép között ritka,
Uralkodó nemzet uralmának titka:
Néptünk millióit át egy érzés járja,
Az, hogy a magyaroknak nincs a földön párja.

S legkisebb izéig szent hittől ezt vallva,
Mi kicsiny fajunknak nagy az ő hatalma,
Nem tart nagyra senkit, nem ijeszti semmi,
Soha szolga nem lőn, mert nem is tud lenni.

Könnyci főurunknak, rangja érzetében,
Büszkén nézni végig tenger szolgálatában,
De a mi parasztnak csak így nézi, színté
Az egész világot: vagyon olyan, mint te!

Nézd a nyalka tartást, nézd a hetyke léptet,
Nézd a mérgezésre vágyó ifjú népet —
S nézd a vén parasztot, nézd a nagy nyugalmat,
Hogyha szól fölényes, óvatos, ha hallgat.

A katonasorban láttam fiatalját,
Zsöngé regaták ma, — holsap harci dalját.
Fegyvert a kezébe, paripát alája!...
S a paraszt az isten első katonája.

S láttam az öregjét én a falu házában,
Eszes, erős szóval egymás közt vitázván.
S azt gondoltam: im, ez a kornakra késve,
Ős pásztor királyok bölcs tanácsülése.

S beveszi magát az embernek szívébe
Apraja, öregje, fiatalja, vénye.
Nincs hang, mely füleink edesebben eszék,
Mint egy paraszt mondta: „szerencés jó estét.”

Magyar paraszt éke az okos jószág,
Mely tőn nem is erkölcs, de hus, vér, valóság.
Hogy egyszerre jőzen s eszményes is lenne,
Gondolat és érzés frigyre lépett benne.

Lám, ha szerelemre gyulad föl a vére,
Rárakná az ég, föld kincsét kedvesére,
A mit érez, dalban s szóban is kimondja,
De nem lesz a lánynak érzélgős bolondja.

Érzelve fölött is őrt áll büszkesége,
Hosszu panaszkodással nem eseng az égre.
Ha a lányt szép szóval megnyerte megkérte,
Helyt áll és meg is hal, — de nem jajgat érte.

Tánczából világlik ki az egész jellem;
Csupa fékezett hűv, erőteljes kellem.
Egymagában lassan, párral frissen lejt,
De a jobb esztét el sohasem felejt.

Kezét, lábát, testét nem veti, nem hányja,
Csak az uribb fajzat kacki fia, lánya.
Nem is kurjant sürün, ha kitör is néha,
Lehet bárdolatlan, — de sohasem léha.

Kedves a paraszt nép s legkedvesebb nékem
A nehéz munkában, kűn a mezőn, réten,
Hol fekete hantból fehér cipőt tördel,
Kűdvén a szeszélyes, ősi anyafölddel.

Hej, a ki nem látja, soha nem is tudja,
Mily nehéz a rögben az ekevas utja!
De, a ki nem nézi, soha nem is sejt,
Hogy a rög e nemzet minden kincsét rejti.

Mit az anyaföld ad, szerte e hazában
Mind csak abból élünk: egyes, egyház állam.
Csak formál a szerszám, csak forgat a mérték,
De a föld rögéből hajt ki minden érték.

* Sietünk megragadni az alkalmat, hogy Kozma Andor-
nak az újabb generáció e kiváló alakjának a magy. tudomá-
nyos akadémia által 100 forint megjutalmazott remek költemé-
nyét, — mely a magyar parasztnak a maga valóságában oly hűen
s oly szépen mutatja be — lapunkon közölhesük. Szerk.

„kutya ugatás nem hallatszik meyerszágba” mind-
amellet megköveteli azt, hogy egy lap, mely magát
még a közérdekek képviselőjének is szereti hirdetni,
minden körülmények között őrizze meg a tisztesség
követelményeit s ha a vele ellenétes nézeteket valló
egyénokről mond is véleményt, azt mondja meg tár-
gyilagosan tisztességesen s ne úgy, hogy az oszmá-
nyabbnál oszmányabb kifejezés-képpel a Tiszte-
ség az Erkölc és Jó ízlés utálatlalt legyen
kénytelen elfordulni. — A közvéleménynek ezt joga
van megkövetelni!

— Öngyilkosság. F. hó 21-ére virradóra Kása
János földműves a saját szőlőjében felakasztotta
magát a kunyhó ajtó sarkára. Azt hisszük, gyógyit-
hatlan betegség kezesítette el s e miatt lett öngyil-
kos. Szegénységben hagyta özvegyét és három gy-
mekét.

— Bravó!! A személyeskedés hálátlan terét
igen-igen messze elkertül ez a mi jó „Tiszavidék”-
ünk. Olyan óvatos igazán e tekintetben, hogy szinte
bámuljuk nemcsak magatartását melyel mindent el-
kerülmi igyekszik a mi őt még csak megközelítőleg
is a személyeskedés terére csábíthatna. Közös-
günk — azt hisszük — osztozkodni fog e nézetünk-
ben különösen ha bir anyai lelkierővel s a főntisz-
t-t plakát, akarom mondani lap, ma egy heti pél-
dányát — ezt a remek művet — átolvassa. Mert
csak akkor bírálhatja meg igazán, hogy mennyire
illesheti meg a „tisztesség” „tárgyilagos”
jelző azt a lapot; melynek egyik száma „az ár-
mentesítő társulat és a népámitók” című cikkekkel
kezdődik; „Lelkecském” (Pfüj) „Erdekes” (Pfüj!
Pfüj!) „Csigány furtang” (Pfüj!!!) s „A csernig-
radi humoristák” (Pfüj!!!!) című nagybecsű dol-
gozatokkal garnirozván a hívek nagyobb lelkiéptü-
lésére „Az alpári bucsu” (Pfüj!!!!) című vallá-
sos remek darabbal végződik. — Szem-szedett
válogatott épületes kis cikkekcske mondhatom egy-
től-egyig. Csongrád városi olvasni szerető közönsége
örülhet igazán, hogy alkalom adatott neki is e se-
megék élvezésére. Csak rajja uraim folyas-ak!!
Ha igényt tartanak arra, hogy önök a publicum.
mint a köztgyekekért önzetlenül harcoló apostolokat
ismerje el, csak tovább is ez uton haladjanak. Szép
dolgok ezek nagyon! Művelik a szel emet s a szí-
vet egyaránt. Csak rajja tebát. Meglátják meg lesz
a jutalom! Hálás és gavallér nagyon ez a mi —
országgyűlési képviselőnk.

— Csongrádvármegye közigazgatási bizott-
sága f. hó 29-én rendes havi ülést tart. Est köve-
tőleg april 30-án és következő napjain rendes év-
negyedes megyei közgyűlést tart.

— A Tiszavidék előző száma szerkesztői tize-
netében nagy garral hirdeti, hogy mi az ő híreit
egy héttel megjelenésük után lapunkban reproducál-
juk s ezt ő valami rendkívüli nagy bünye tartja.
Erre csak annyit jegyzünk meg, hogy igaz az, mi-
szert lapunk előző számában több oly közérdeklő
hirdetmény jött a nyilvánosság elé, mely a
„Tiszavidék”-b a már azt megelőző egy héttel lá-
tott napvilágot. De míg ez egyrészt nem bizonyítja
azt, hogy mi azokat a „Tiszavidék”-ből vetők
volna át, más részről meg van az értelem annak,
ha mi az ily természetű hirdetményeket a „Tisza-
vidék”-nél néha, de csak ritkán későben hozzuk
is, mert mi bizony nem rendelkezünk egy a ha-
tóságokkal s azok közegeivel, mint a „Tiszavidék”
s nincs meg az a nagy módunk, hogy a nyilvános-
ságot érdeklő bolygókat már készen kezünkhez kap-
hassuk. Nekünk ugy kel után járni, fáradni, hogy
közönségünk érdekében ez irányban is szolgálatot
tehesünk s a múlt héten e szolgálót nem teljesí-
thettük, mert felelős szerkesztőnk (ki az ily dol-
dokat könnyen meg tudja szerezni) távol lévén, mi
a híreket, s illetve hirdetményeket csak nagy pro-
tectió útján szereshettük volna, nem. A „Tiszavi-
dék” által emlegetett, nem tisztességes eljárás, te-
hát ott alkalmazandó, ahol s rendszer divik, hogy
a helyi lapok egyikét bizonyos érdekek ből
a másik felett közérdeklő ügyek közlése körül —
eljárásnál — előnyben részesítik.

— A tankötelesek jövő tanévre való összeírás-
ának munkáit a tanítók már megkezdették. Fi-
gyelmenetnek a szülők s gyámok, hogy a törvény
azon intézkedésére, hogy az összeírásnak ellen-
szegülő s tankötes gyermekeket eltávolítják 50 forint
terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

— Új vasúti terv. Míg Szilioszky főispán s a
Csongrád-egyi vasúti bizottság a S egvár és Mind-
s-nt érintésével tervezett szentes-vásárhelyi vasúti
kiépítésén fáradozik, addig a „Szentesi Lap” után
arról vesszünk értesítést, hogy egy angol konzor-
cium a vasúti Szentes-Vásárhelyig a legegyszerű-
sebb vonalban készült kiépíteni s a vasúti Vásárhelytől
Mankón át Temevárig kiépülné. Ezen vasúti tervre
nézve az előmunkálási engedély iránt Komjáthy
Béla orsz. képvis. már a lépéseket is megtette s
kereskedelmi miniszteriumnál, közelebbi adatokat
azonban még nem ismertünk.

A magyar parasztnak nehéz, nagy munkája
Tartja e hazát fenn! Ezer áldás rája!
Bő maggal fizesse minden búzasztag,
Hálával a nemzet a magyar parasztnak!

S te, a ki alkotni vágyol, szívvel, ésszel,
A magyar paraszthoz néha napján nézz el.
Romlatlan kedélye, ő s ezse e népek
Gazdag tevényje minden jónak, szépnak.

A ki államférfi itt oklást nyerhet:
Dacot a lényegben, formákban türelmet!
Költők és művészek dalait hallgassák —
S megtanulják tőle: legszebb az igazság.

Épül erősségünk, már toronyait rakják,
Hej, de elfelejtik nem egyszer alapját.
Pedig az egész ezt tartja szilárdan,
Ez nem ing a szélben, — ez nem dől az árbán.

A magyar parasztság az erő, az élet.
Elveszett a nemzet, ha ez semmivé lett.
De, ha ez marad csak, — mind a többi nélkül,
Nemzetünk jövője akkor is fölépül.

NYILTTÉR.*)

Magyar jég és viszontbiztosító
részvénytársaság.

Teljesen befizetett 1 millió forint alaptőkével,
elválal:

jég biztosításokat

legolcsóbban és a legelőzékenyebb módon.

Hat évi biztosításnál 1 évben ingyen biztosít.
Nem csinál semmiféle nehezítő feltételeket mint azon ve-
gyesbiztosító társulatok, melyek egyuttal a tüzbiztosítás meg-
kötését is követelik.

Az előforduló károkat gyorsan és előzéke-
nyen be-ülteti meg saját közegél által.

Felvilágosításokkal készségesen szolgálnak:
az igazgatóság Budapesten, Gizella-tér 7.,
az Assicurazioni Generali házában, valamint a vidéken: összesen
fő- és alügynökségei, melyek az Assicurazioni
Generali ügynőkségeinél vannak. 4-1

(*E rovatban közöltékért nem felelős a szerk.

Hirdetések.

Lapunk kiadóhivatalában egy
jó házból való ügyes fiu
TANONCZUL
felvétetik.

KELLER SAMUELNEK

Csongrádon a piactéren fekvő házában az Uri-
utca felőli sarkon levő s a főterre nyíló tágas
helyiség kedvező feltételek mellett kiadó.

KÖZPONTI
SZÁLLODA
BUDAPESTEN,

Kerepesi-ut és Rottenbiller-utca sarkán

(a központi pályaudvar átellenében.)

Van szerencsénk a melyen tisztelt utazó közönség
becses figyelmébe ajánlani esen újonnan épült száll-
odát, mely minden igényt kielégítő és kényelmes,
modern berendezéssel, 70 szobával, fürdővel, villanyos
világítással, személyfelhúzóval (lift) minden emeletre
van ellátva, s a legméréskeltebb szobáinkat jegyzéke
minden szobában ki van függesztve. Előnyös fekvé-
sénél fogva a

központi szálloda

a legelőzékeny közlekedési ponton van, a közúti vas-
pálya megálló helye előtt, 2 pernyire a központi
pályaudvar átellenében, minél fogva kocsis használata
nem szükséges a megérkezés vagy elutazáskor, a vá-
ros minden irányába pedig olcsó társasági közleke-
dés van. Ezenkívül szállodánk Budapest legelőzékeny-
esebb pontjain fekszik, gyönyörű kilátással a város-
ligetre.

Midőn még kávéházunkat és vendég-
lőnket ajánljuk a t. utazó közönség figyelmébe,
előre is biztosítva tisztá jó italoknak és isos
ételeknek gondos kiszolgáltatásáról, s igyekseni
fogunk jó hírnevünket, melylyel mint vendéglősök bi-
runk, jövőre is t. vendégeink megelégedése által fenn-
tartani.

Mély tisztelettel:

Bucher és Höllrigl,
szállodások.

4-2